

Management pasiv bank

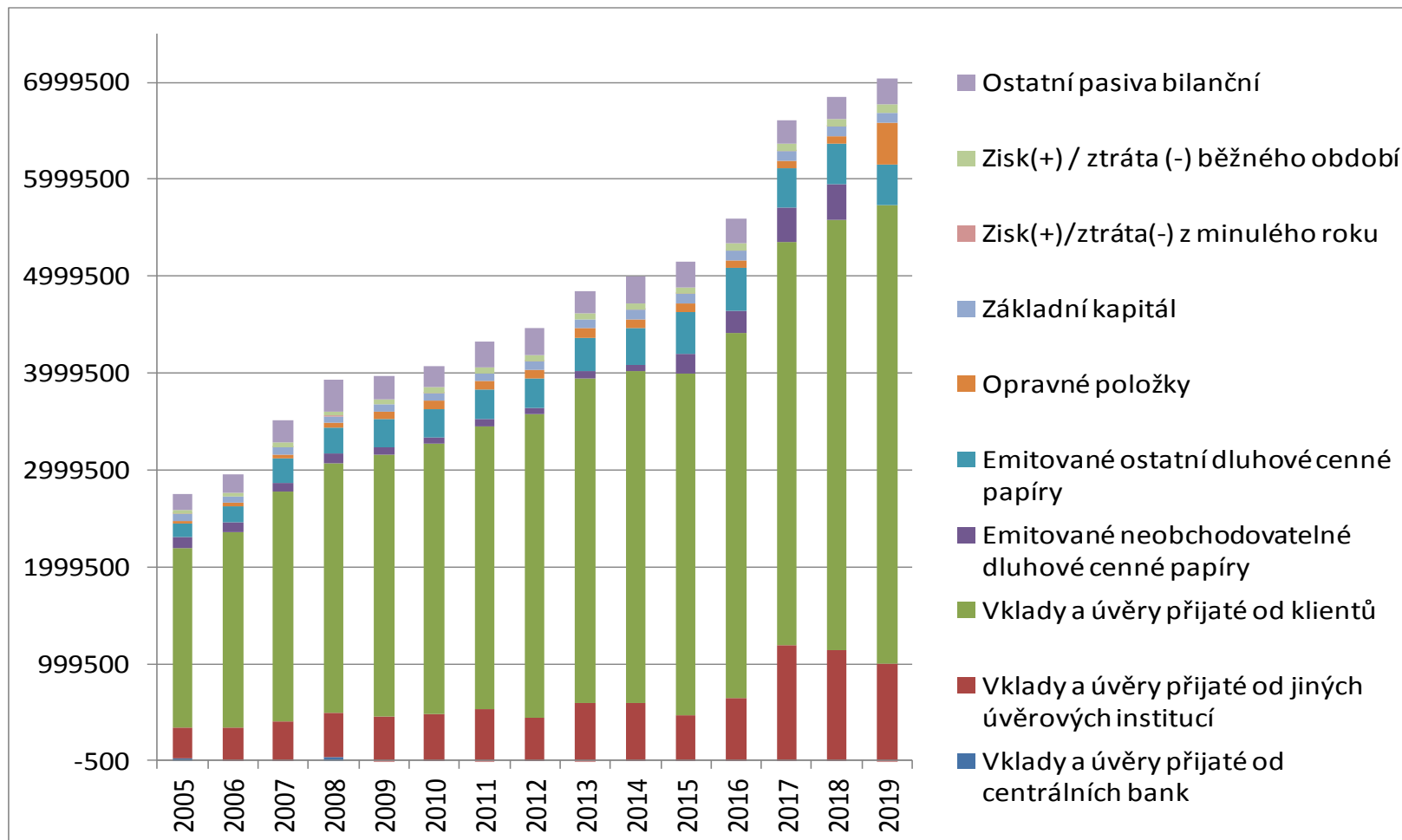
Pavla Klepková Vodová

Bilance banky

- strana pasiv: struktura zdrojů sloužících k financování majetku k určitému časovému okamžiku
- dle Vyhlášky č. 501/2002 Sb. pasiva bank tvoří:
  - závazky vůči bankám a družstevním záložnám
  - závazky vůči klientům – členům družstevních záložen
  - závazky z dluhových cenných papírů
  - ostatní pasiva
  - výnosy a výdaje příštích období
  - rezervy
  - podřízené závazky
  - základní kapitál
  - emisní ážio
  - rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
  - rezervní fond na nové ocenění
  - kapitálové fondy
  - oceňovací rozdíly
  - nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období
  - zisk nebo ztráta za účetní období

Hlavní položky pasiv českého bankovního sektoru (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=53337&p_strid=AA BAB&p_lang=CS

Hlavní položky pasiv

- kapitál
- depozita
- nedepozitní závazky

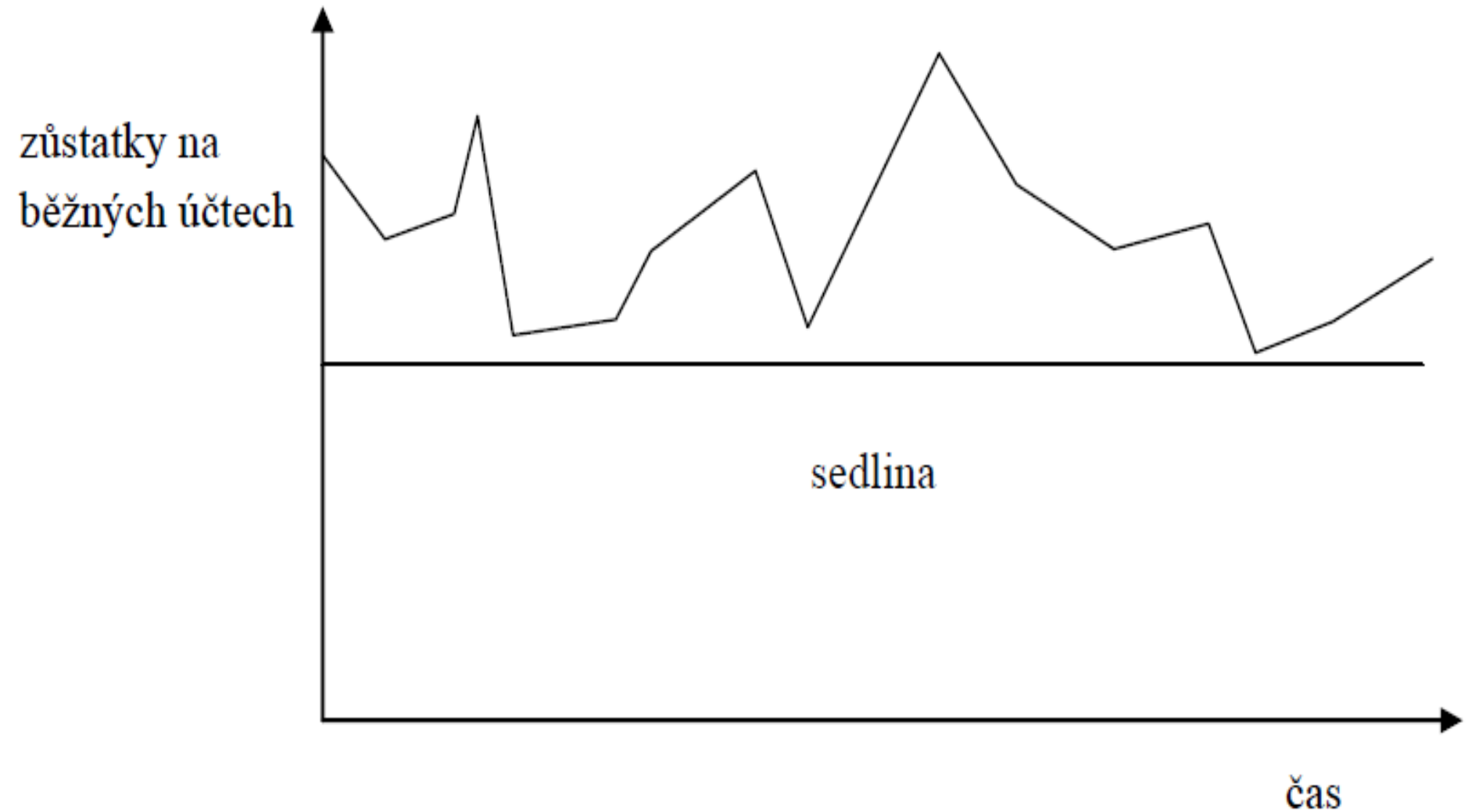

Depozita

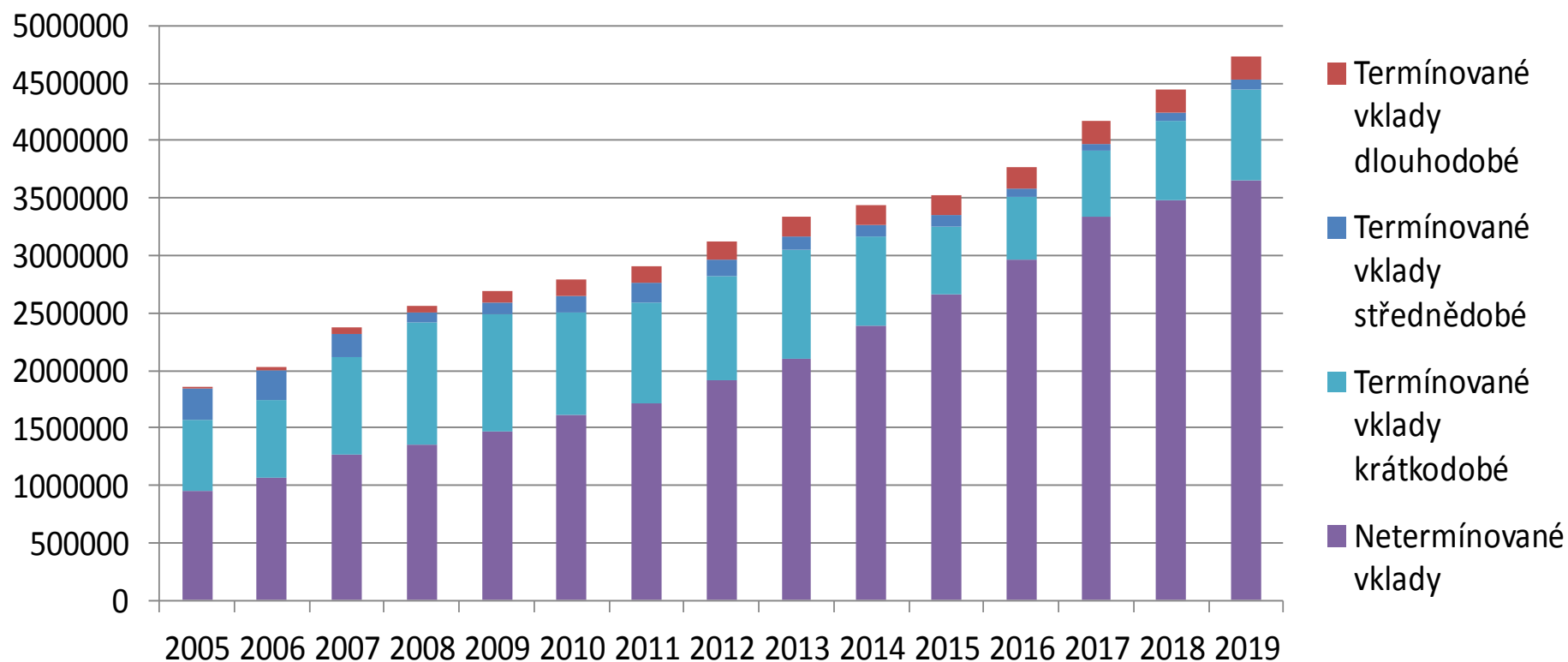
- nepřímý cenný papír, vydávaný bankou
- druhy depozit:
  - depozita na viděnou
    - pro banku důležitý zdroj financování:
      - velice levné zdroje
      - banka může profitovat z pozdějšího připisování peněz
      - funguje princip sedliny
  - termínovaná depozita
    - vklady na pevnou lhůtu či vklady s výpovědní lhůtou
  - spořicí účty
  - úsporné vklady
  - prostředky získané emisí dlužnických cenných papírů
  - mezibankovní depozita

Sedlina na běžných účtech

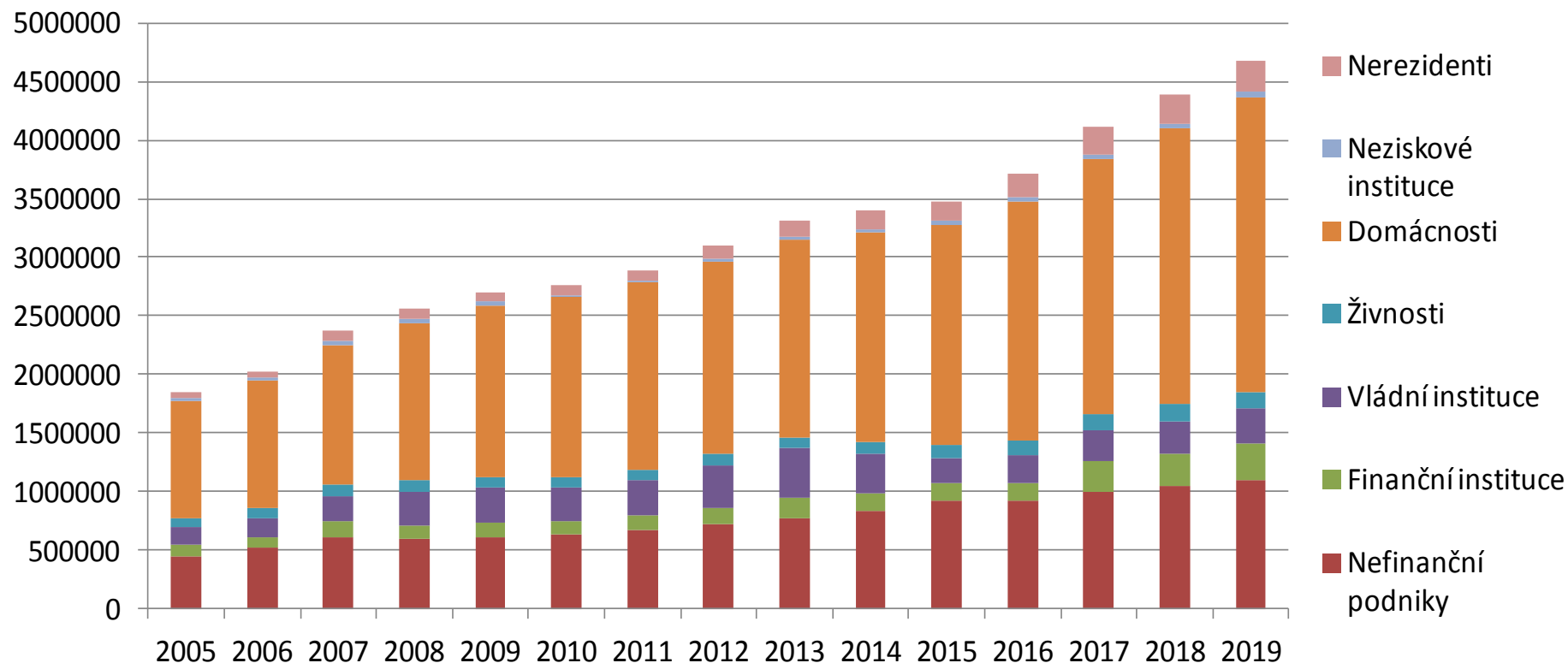
Depozita v českém bank. sektoru podle doby splatnosti (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=13278&p_strid=AA BCAB&p_lang=CS

Depozita v českém bank. sektoru podle ekonom. sektorů (mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat z databáze ARAD:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=44898&p_strid=AA_BCAA&p_lang=CS

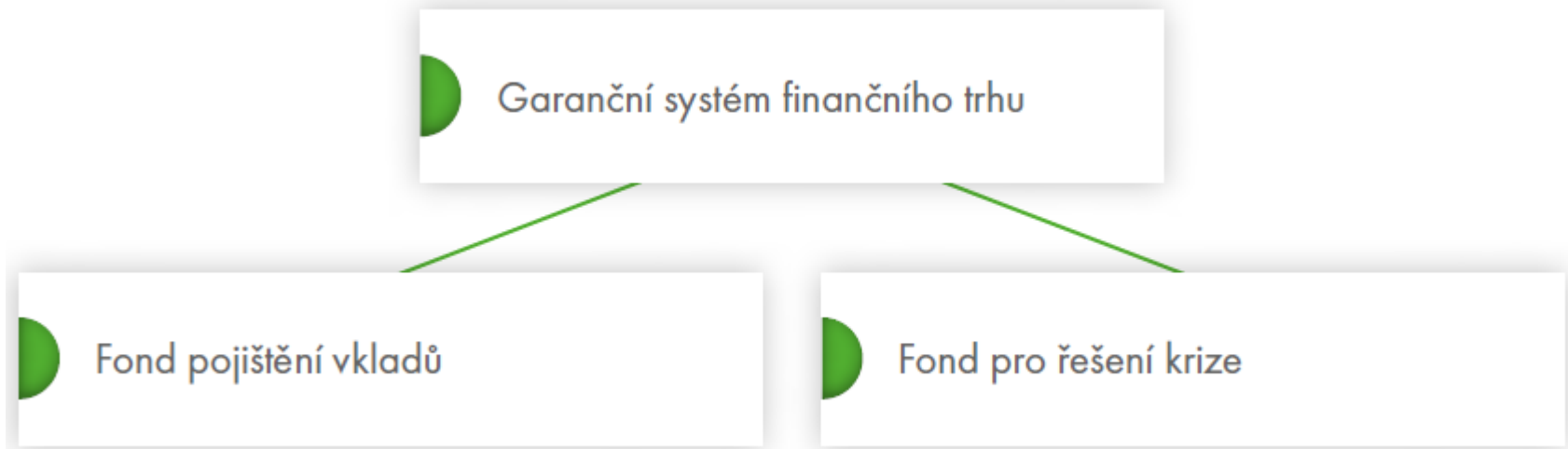
Zajištění depozit

- funkce
  - preventivní
  - sanační
- spojeno s morálním hazardem
- formy:
  - státní garance
  - pojištění depozit
    - Všeobecný fond peněžních ústavů
    - Fond pojištění vkladů
    - Garanční systém finančního trhu

Garanční systém finančního trhu (1)

- původně Fond pojištění vkladů (FPV)
- GSFT zajišťuje výplatu náhrad vkladů v případě, že by některá z bank, stavebních spořitelen či družstevních záložen byla označena Českou národní bankou za insolventní, nebo v případě, že by soud rozhodl o úpadku takové instituce

Garanční systém finančního trhu (2)

- které vklady jsou pojištěny?
- na které vklady se pojištění nevztahuje?
- lhůta pro zahájení výplat náhrad vkladů zkrácena od 1. 1. 2016 na 7 pracovních dní (dříve do 5+20 pracovních dní), nemají na ni nárok osoby, které mají k bance zvláštní vztah
- vyplácející bankou je Česká spořitelna (od r. 2017)

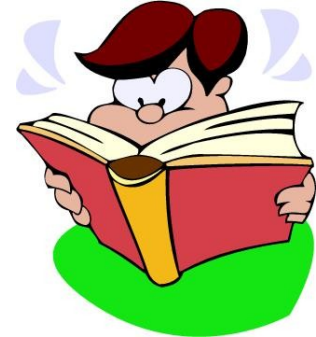

GSFT – výše příspěvků do fondů

- příspěvky do Fondu pojištění vkladů:
  - od 1. ledna 2016 výši odvodů vypočítává a stanovuje jednotlivým institucím ČNB na základě vypočtené rizikové váhy → výše odvodů se liší v závislosti na objemu vkladů uložených v každé instituci a na míře rizikovosti každé z nich
  - dle směrnice 2014/49/EU, o systémech pojištění vkladů se rizikově vážené příspěvky vybírají alespoň jedenkrát ročně, až do dosažení minimální požadované výše prostředků ve FPV odpovídající 0,8 % krytých pohledávek z vkladů (této výše musí být dosaženo nejpozději do 3. července 2024)
  - pokud prostředky ve FPV již dosáhly 0,8% objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí, ČNB stanoví příspěvky tak, aby jejich celková výše v příslušném roce odpovídala hodnotě 0,045 % objemu krytých pohledávek z vkladů všech úvěrových institucí
- příspěvky do Fondu pro řešení krize:
  - výpočet, předpis a případné vymáhání jsou opět v kompetenci ČNB, která ukládá povinnost příspěvku rozhodnutím ve správním řízení
  - příspěvky jsou stanoveny individuálně pro každou instituci jinak a jejich výše závisí na řadě faktorů
  - celková výše prostředků ve fondu by měla do roku 2024 dosáhnout alespoň 1% krytých vkladů

Úkol: povinně prostudovat:

- <https://www.garancnisystem.cz/pro-banky-0/>
- https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/banky_a_zalozny/download/prispevky_do_fpv_2019.pdf

Výplata z Fondu pojištění vkladů

- jak se určí výše náhrady?
- limity pro náhradu v ČR:

Tabulka č. 2 Vývoj změny limitu pojištění pohledávek z vkladů a spoluúčasti oprávněných osob

Novela zákona o bankách	Účinnost od	Rozsah vyplácené náhrady v poměru k vkladu	Maximální limit v Kč	Maximální limit v eurech
156/1994 Sb.	29. 7. 1994	80 %	100 000	
16/1998 Sb.	6. 2. 1998	80 %	300 000	
165/1998 Sb.	1. 9. 1998	90 %	400 000	
319/2001 Sb.	7. 9. 2001	90 %		25 000
433/2008 Sb.	15. 12. 2008	100 %		50 000
156/2010 Sb.	31. 12. 2010	100 %		100 000

Pozn.: Od září 2001 je limit stanoven v eurech.

- dočasně vysoký zůstatek

Probíhající výplaty z FPV:

- <https://www.garancnisystem.cz/p/robihajici-vyplaty/#text>

Tabulka č. 1 **Náhrady vyplacené z Fondu pojištění vkladů do 31. 12. 2018**

(v mil. Kč)

Pojištěná instituce	Vyplacená náhrada vkladu	Datum zahájení výplaty náhrad
Česká banka, a. s.*	948,61	11. 12. 1995
AB banka, a. s.	0,03	31. 1. 1996
První slezská banka, a. s.	217,48	15. 5. 1996
Podnikatelská banka, a. s.	1 073,54	17. 6. 1996
Realitbanka, a. s.	23,97	24. 7. 1996
Velkomoravská banka, a. s.	1 006,09	29. 7. 1996
Kreditní banka Plzeň, a. s.	580,30	23. 9. 1996
Pragobanka, a. s.**	414,13	1. 12. 1998
Universal banka, a. s.**	2 299,75	17. 5. 1999
Moravia banka, a. s.**	6 394,69	11. 10. 1999
Union banka, a. s.	12 366,79	17. 5. 2003
Plzeňská banka, a. s.	135,70	7. 6. 2003
Vojenská družstevní záložna	68,34	30. 5. 2011
UNIBON, spořitelní a úvěrní družstvo	1 805,96	23. 7. 2012
Úvěrní družstvo PDW, Praha	17,60	11. 3. 2013
Metropolitní spořitelní družstvo	12 014,98	27. 1. 2014
WPB Capital, spořitelní družstvo	2 780,45	14. 10. 2014
ERB bank, a. s.	3 502,55	20. 10. 2016
Celkem	45 650,96	

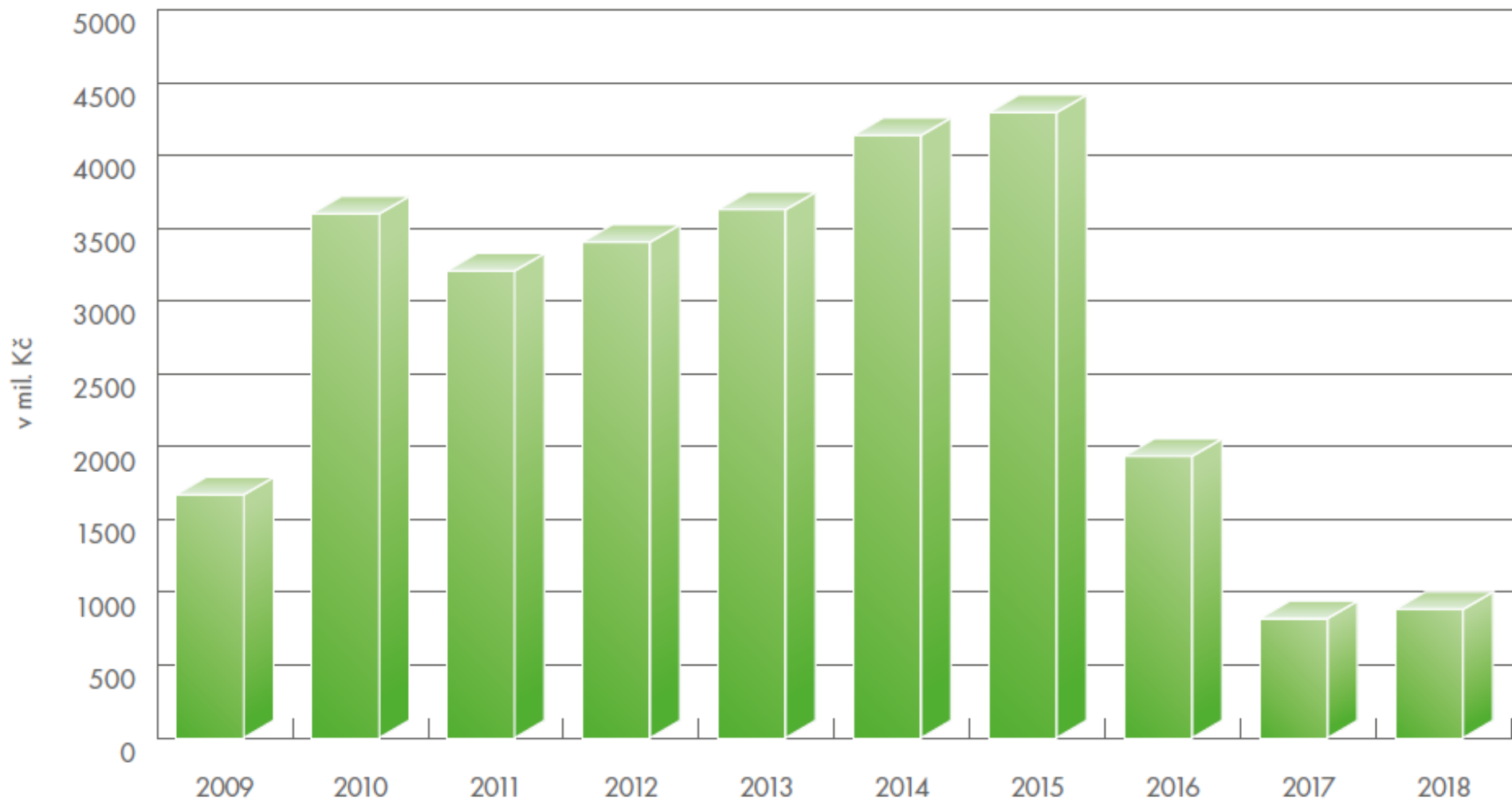
* výplata dodatečných náhrad byla zahájena 8. 6. 1998

** výplata dodatečných náhrad byla zahájena 4. 1. 2002

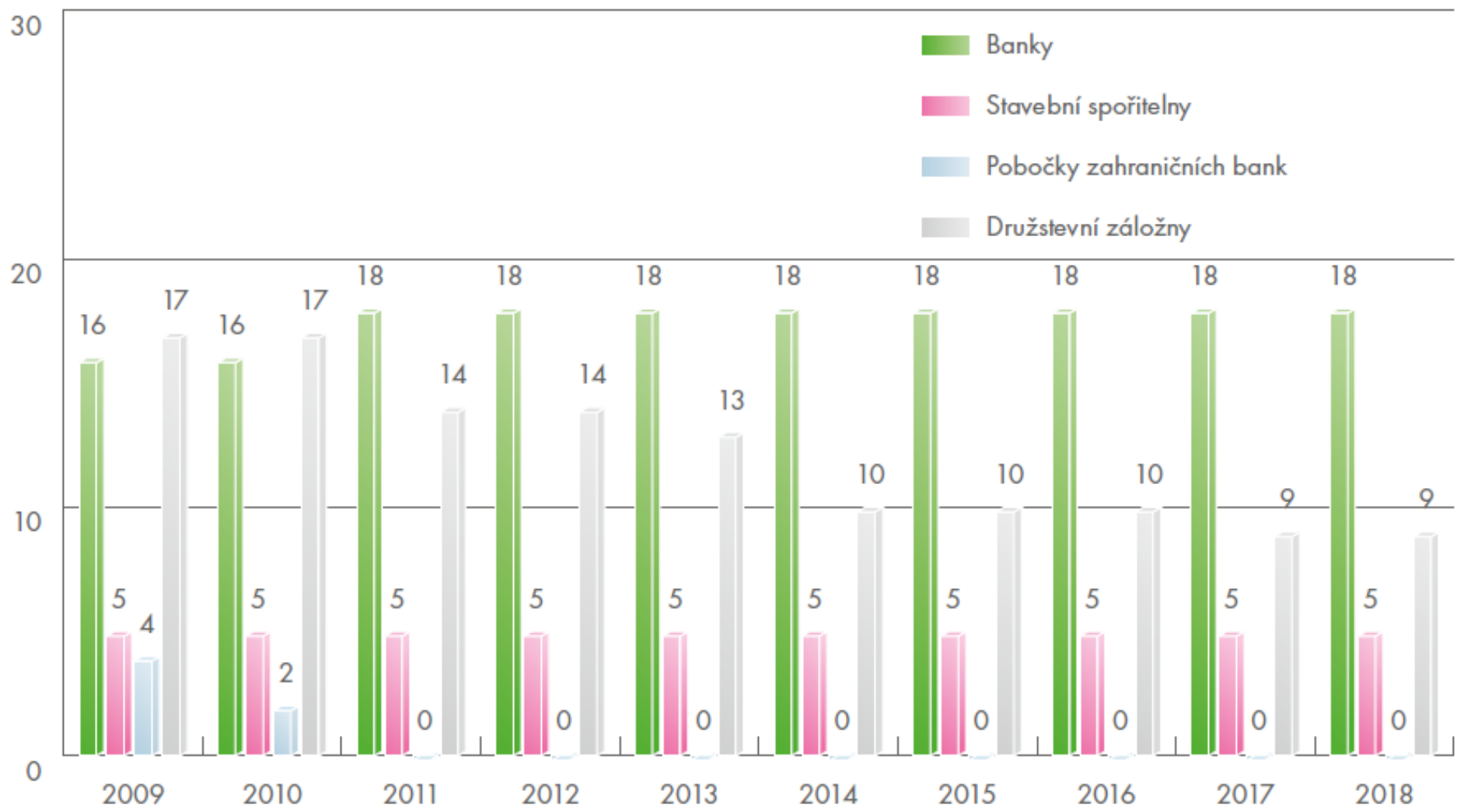
Graf č. 4 Příspěvky pojištěných institucí do Fondu pojištění vkladů
dle roku úhrady za posledních 10 let

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2018, s. 18.

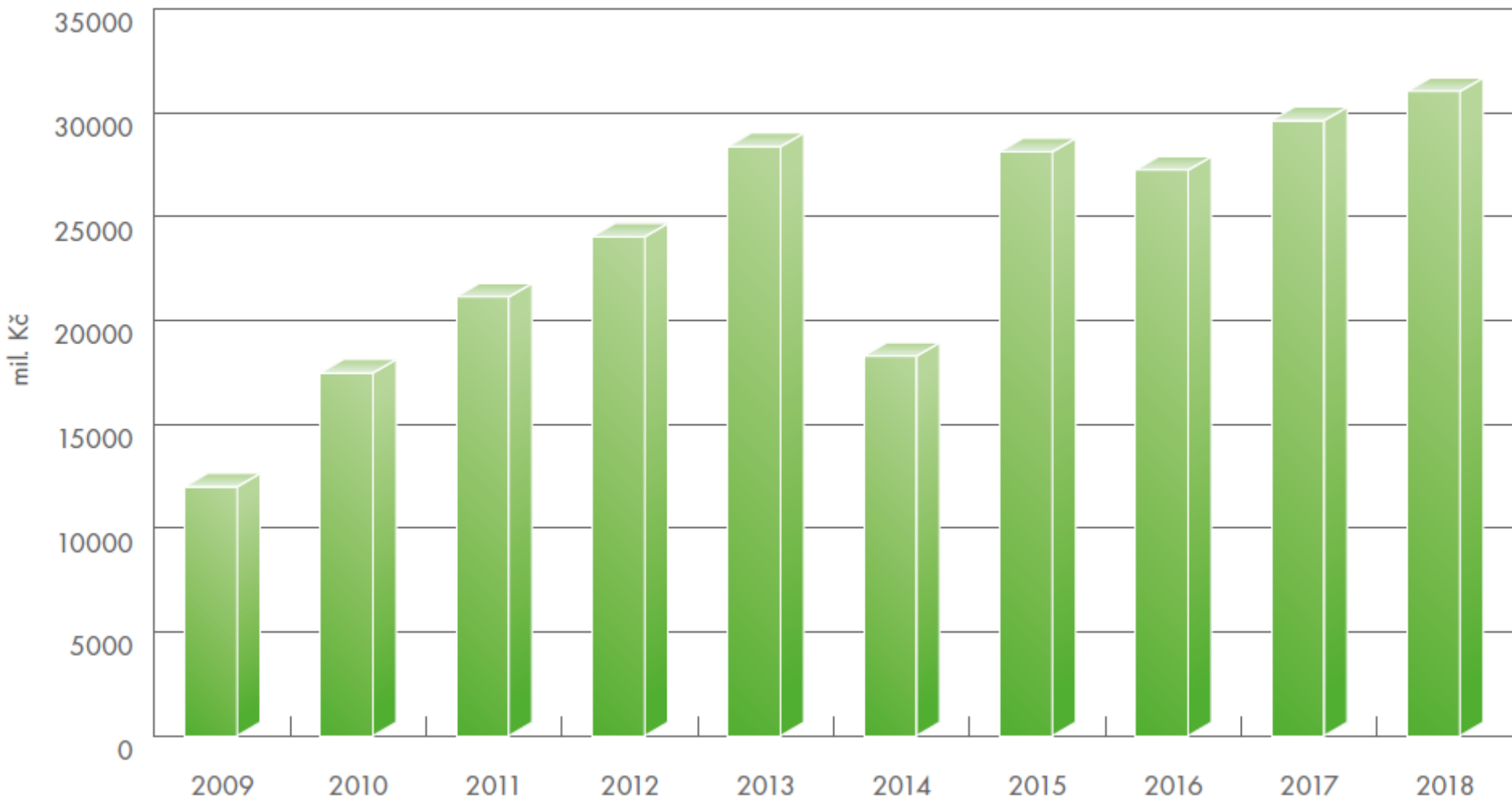

Graf č. 5 Počet institucí odvádějících příspěvky do Fondu pojištění vkladů za posledních 10 let

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2018, s. 19.

Graf č. 6 Vývoj objemu finančních rezerv Fondu pojištění vkladů 2009–2018

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2018, s. 20.

Tabulka č. 6 **Struktura finančních rezerv podle instrumentu k 31. 12. 2018**

Druh instrumentu	Hodnota v mil. Kč
Běžné účty, termínované vklady, buy/sell a repo operace, pohledávky *	28 472,80
Dluhopisy:	3 211,07
z toho: Státní pokladniční poukázky	0,00
Státní dluhopisy	3 211,07
Celkem	31 683,87

* pohledávky vyplývající z finančních operací a nevyplacených kuponů

Tabulka č. 7 **Struktura finančních rezerv podle splatnosti k 31. 12. 2018**

Splatnost instrumentu	Hodnota v mil. Kč
Do 1 roku	29 376,48
Od 1 do 3 let	938,98
Od 3 do 5 let	266,52
Od 5 do 10 let	762,66
Od 10 do 20 let	339,23
Celkem	31 683,87

Tabulka č. 8) Souhrnný přehled příjmů a výdajů za rok 1994–2018

(v mil. Kč)

I.	Příjmy	81 032,84
	Příspěvky od bank a družstevních záložen	58 216,48
	Příjmy ze soudního vyrovnání, likvidací, konkurzních a insolvenčních řízení	12 759,78
	Vratky vyplacených náhrad	130,40
	Vracené zálohy nevyplacených náhrad	75,95
	Přijaté úroky a jiné výnosy	6 850,23
	- výnosy z investování	6 744,23
	- úroky a ostatní finanční výnosy	106,00
	Přijaté úvěry	3 000,00
II.	Výdaje	49 335,15
	Náhrady pojistného	45 822,46
	Výdaje na činnost	388,82
	Výdaje na činnost Fondu pro řešení krize ¹⁾	2,71
	Placené úroky	121,16
	Splátky úvěru	3 000,00
III.	Rozdíl příjmů a výdajů	31 697,69

Pozn. 1) Vzhledem k tomu, že v provozním fondu Fondu pro řešení krize nebyly dostatečné prostředky, byly výdaje na činnost Fondu pro řešení krize uhrazeny z prostředků Fondu pojištění vkladů. Pohledávka FPV vůči FŘK (z titulu úhrady alikvotní části provozních výdajů v roce 2018) činí 2 705 954,88 Kč. Po doplnění provozního fondu Fondu pro řešení krize z hospodářského výsledku bude tato pohledávka Fondu pojištění vkladů refundována.

Zdroj: GSFT: Výroční zpráva 2018, s. 22.

Příklad

- Firma ABC využívá u banky XYZ následující bankovní produkty: běžný účet (zůstatek 750 tisíc Kč), termínovaný vklad (zůstatek 850 tisíc Kč), spořicí účet (zůstatek 900 tisíc Kč). Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky XYZ (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 24,50 Kč/EUR).
- Změnil by se nějak výsledek, kdyby devizový kurz v rozhodný den činil 26,50 Kč/EUR?

Příklad

- Pan Novák má na svém účtu u banky ABC zůstatek 3,5 mil. Kč. Vypočítejte, kolik Kč dostane jako náhradu z Fondu pojištění vkladů v případě nesolventnosti banky ABC (devizový kurz vyhlášený ČNB v rozhodný den: 25,50 Kč/EUR).
- Nyní vypočítejte výši náhrady ještě jednou, víte-li, že z uvedené částky 2 mil. Kč představuje náhrada za vypořádání SJM od bývalé manželky; tuto částku mu na účet zaslala šest týdnů před vyhlášením nesolventnosti banky ABC.

Skutečné náklady banky na získání depozit

- významným způsobem ovlivněny požadavky na PMR a pojištění vkladů

$$\text{Skutečné náklady na depozita} = \frac{\text{úroková sazba na depozita}}{1 - (\text{PMR} + \text{poj. vkladů})}$$

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud úroková sazba je 10 % a povinné minimální rezervy 12 %. Propočítejte náklady na depozita i pro aktuální hodnotu PMR.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud jsou PMR 2 %, pojištění depozit 1,2 % a banka depozita úročí v průměru 3 %.

Příklad

- Vypočtete skutečné náklady banky na depozita, pokud PMR činí 2 %, pojištění depozit 1,2 %. Banka termínová depozita úročí v průměru 3 %, depozita na viděnou 0,5 %. Součástí pasiv banky jsou depozita na požádání ve výši 500 mil. Kč, termínová depozita 1500 mil. Kč a vlastní kapitál 750 mil. Kč.

Kapitál

- odráží zainteresovanost akcionářů v bance
  - kolik by mělo být kapitálu?
    - akcionáři x regulátor
  - funkce kapitálu:
    - polštář, který tlumí ztráty vzniklé v důsledku působení nejrůznějších rizik
    - základ, ke kterému se poměřuje výnosnost do bankovníctví a vztahují se k němu různá regulativní opatření
    - nástroj konkurence a reprezentace, který vytváří důvěru v to, že v případě výkyvů v hospodaření nebudou případné ztráty přeneseny na věřitele banky
- malý kvantitativní, ale velký kvalitativní význam

Pravidla kapitálové přiměřenosti

- kapitál : aktiva
- kapitál požadovaný regulátory: skutečný kapitál
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové riziko
  - kapitál : rizikově vážená aktiva
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové a tržní riziko
- kapitálová přiměřenost zahrnující úvěrové, tržní a operační riziko
- kapitálové polštáře
- aktuální právní úprava:
  - Vyhláška ČNB č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry
  - Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky

Vymezení kapitálu

- kapitál banky = kapitál tier 1 + kapitál tier 2 (tier 2 však maximálně do 1/3 kapitálu tier 1)
- banka musí splňovat tyto požadavky na kapitál:
  - poměr kmenového kapitálu tier 1 ve výši 4,5 %
  - kapitálový poměr tier 1 ve výši 6 %
  - celkový kapitálový poměr ve výši 8 %
- celkový objem rizikové expozice zahrnuje:
  - rizikově vážené expozice pro úvěrové riziko a riziko rozmělnění
  - požadavky na kapitál pro poziční riziko obchodního portfolia banky a pro velké expozice přesahující limity
  - požadavky na kapitál k měnovému, vypořádacímu a komoditnímu riziku
  - požadavky na kapitál k riziku úvěrových úprav v ocenění nástrojů OTC derivátů
  - požadavky na kapitál k operačnímu riziku
  - objemy rizikově vážených expozic pro riziko protistrany

násobí
se
číslem
12,5

Kapitál tier 1

- kmenový kapitál tier 1
  - kapitálové nástroje + emisní ážio + nerozdělený zisk + kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření + ostatní fondy + rezervní fond na všeobecná bankovní rizika – ztráta běžného účetního roku – nehmotná aktiva – významné kapitálové investice do jiných finančních institucí
- vedlejší kapitál tier 1
  - kapitálové nástroje po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio – stanovené odpočty kapitálových investic do vlastních nástrojů

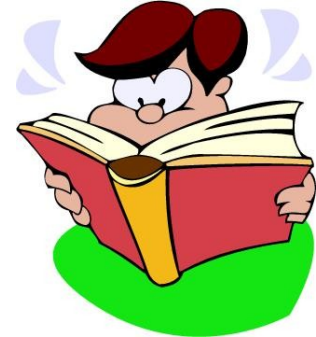
Kapitál tier 2

- kapitálové nástroje a podřízené půjčky po splnění podmínek + s nimi související emisní ážio + některé další položky – kapitálové investice
- podmínky pro zahrnutí nástrojů do kapitálu tier 2:
  - nástroje jsou vydány, podřízené půjčky jsou získány a plně uhrazeny
  - prostředky neposkytla banka, její dceřiné podniky ani podniky, v nichž má banka nejméně 20 % podíl, a to ani nepřímo
  - nárok na jistinu je zcela podřízen pohledávkám všech nepodřízených věřitelů
  - nástroje nebo podřízené půjčky nejsou zajištěny bankou, dceřinými podniky, mateřskou finanční holdingovou společností nebo jejími dceřinými podniky, podnikem s úzkým propojením
  - mají dobu splatnosti min. 5 let
  - mohou být vypovězeny či předčasně splaceny nejdříve 5 let po jejich vydání a po splnění podmínek
  - v posledních pěti letech se zahrnují v klesající výši
  - a další...

Úkol: povinně prostudovat:

- vybrané části Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky:
  - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0001:0337:CS:PDF>
  - stačí články 25 – 30, 36 – 47, 50 – 72, 92

Příklad

- Základní kapitál banky činí 5 mld., nerozdělený zisk 6 mld., zůstatek v rezervních fondech 1 mld., podřízený dluh 5 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 6 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 85 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

Příklad

- Základní kapitál banky činí 4 mld., nerozdělený zisk 1,5 mld., emisní ážio k základnímu kapitálu 0,5 mld., goodwill 0,5 mld., podřízený dluh 1 mld., významné kapitálové investice vztahující se k tier 1 2 mld., celkový objem rizikově vážené expozice je 55 mld. Vypočítejte kapitálovou přiměřenost banky (kapitálový poměr tier 1 a celkový kapitálový poměr), výsledek komentujte.

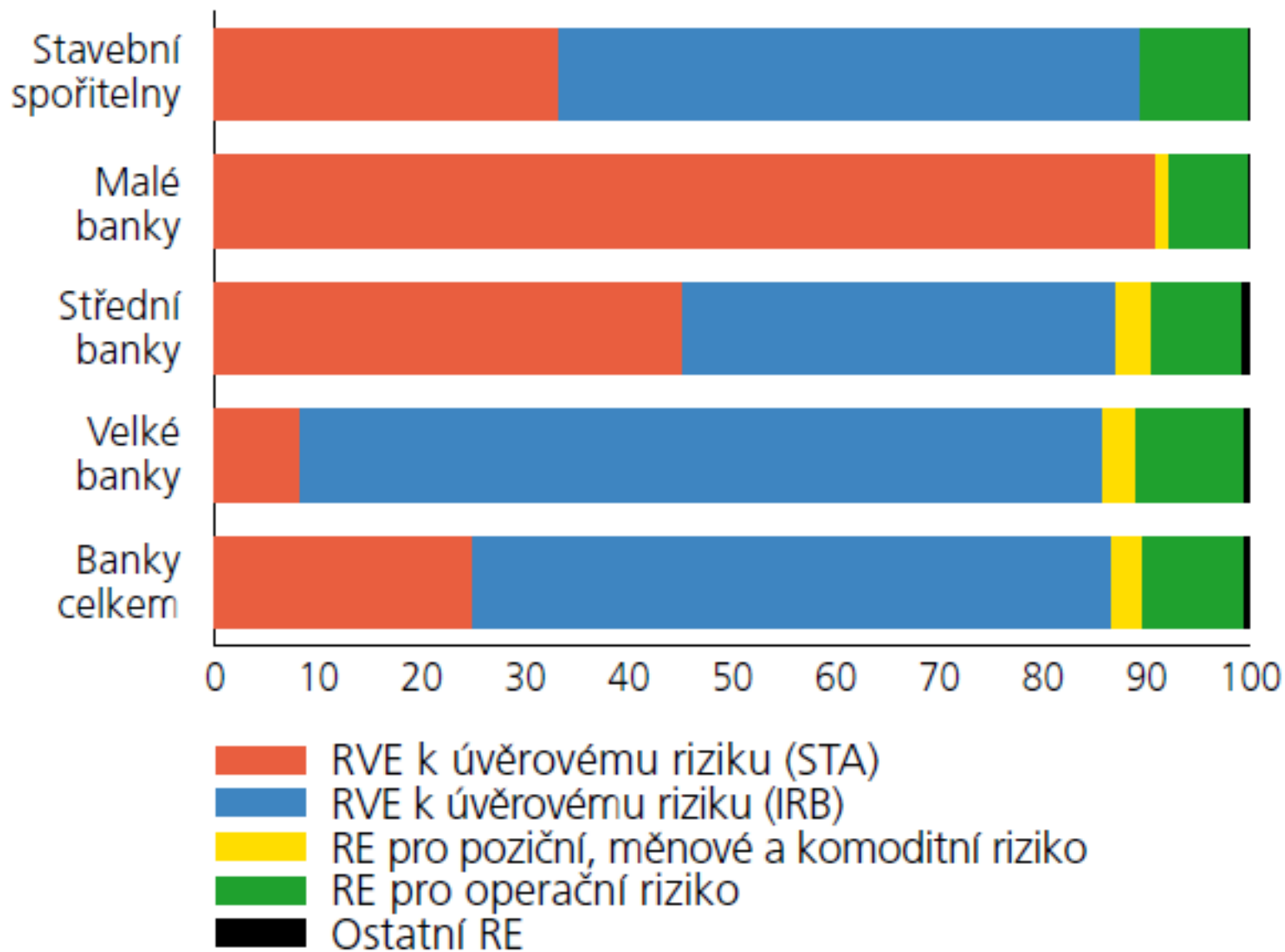
REGULATORNÍ KAPITÁL BANKOVNÍHO SEKTORU

(v mld. Kč)

	2016	2017	2018	Změna 2018/2017 (v %)
KAPITÁL CELKEM	440,7	471,8	493,5	4,6
Kapitál Tier 1 (T1)	427,7	457,7	480,2	4,9
Kmenový kapitál T1 (CET1)	415,0	444,4	466,9	5,1
Vedlejší kapitál T1 (AT1)	12,6	13,3	13,3	0,0
Kapitál Tier 2 (T2)	13,0	14,0	13,3	-5,2

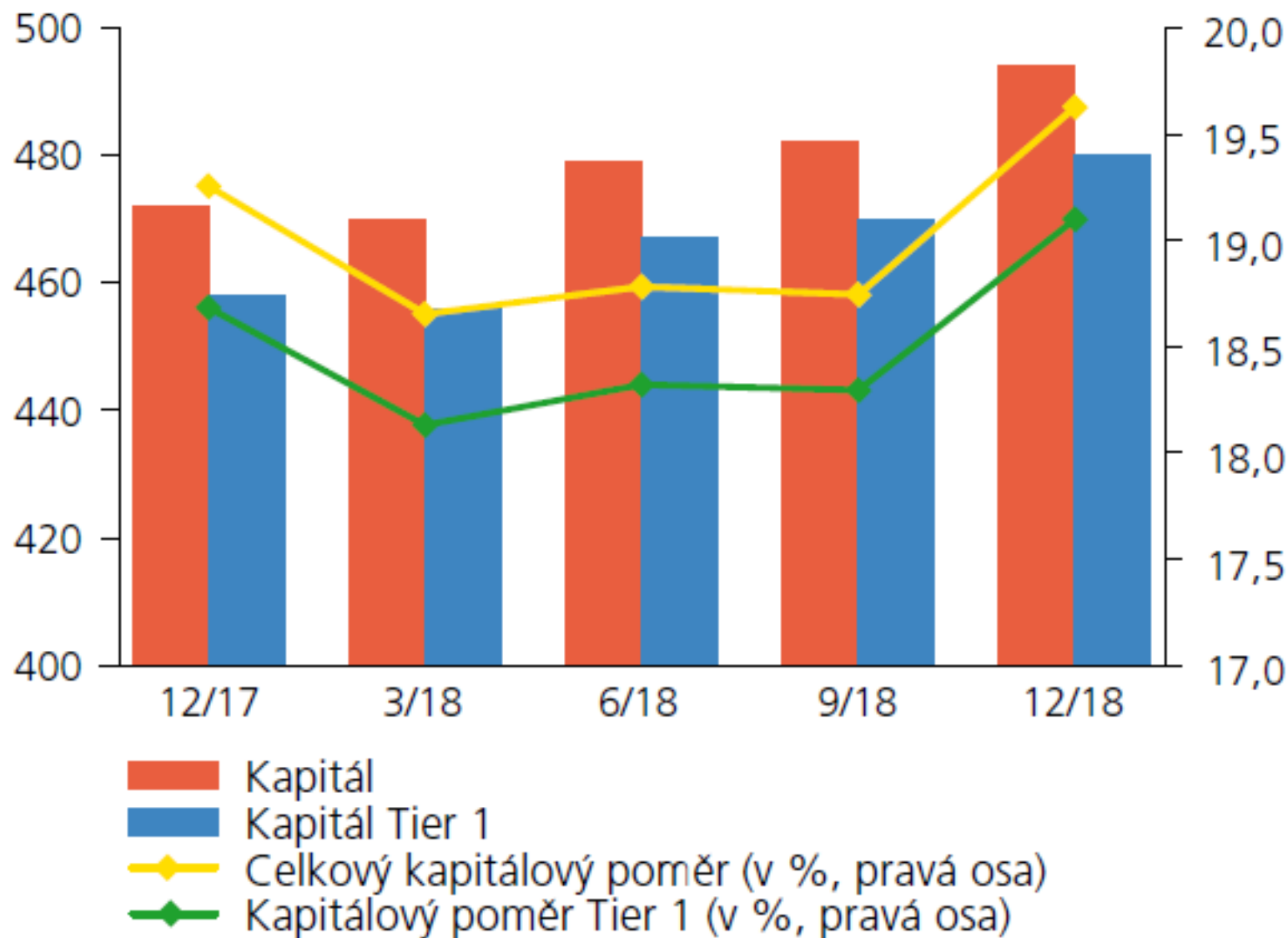
STRUKTURA RIZIKOVÝCH EXPOZIC

(v %, stav k 31. 12. 2018)

KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ POMĚRY

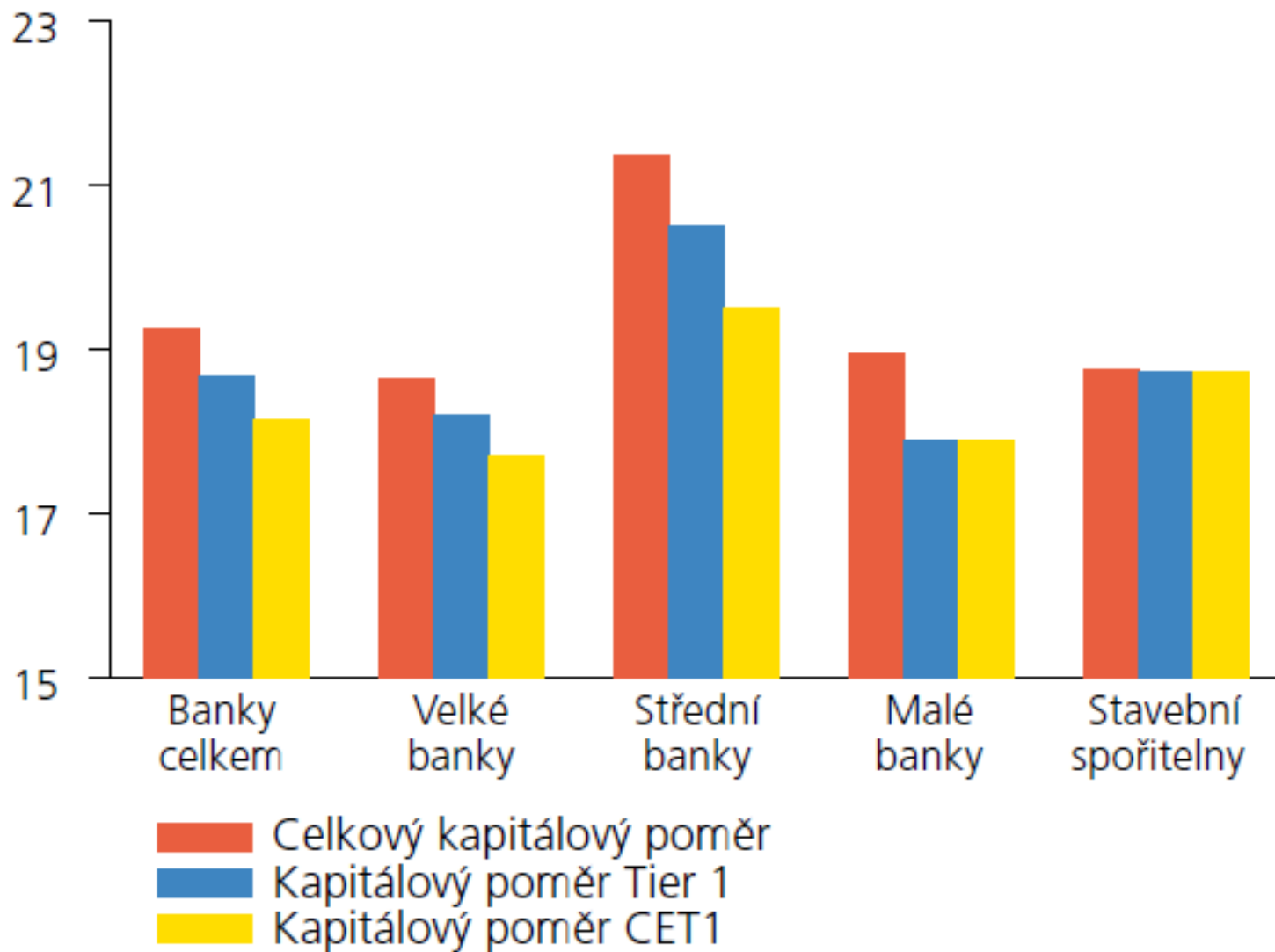
(v mld. Kč)

Zdroj: ČNB: Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2018, s. 94.

KAPITÁLOVÉ POMĚRY DLE SKUPIN BANK

(v %, stav k 31. 12. 2017)

Nedepozitní závazky

- použití:
  - dosažení krátkodobé rovnováhy v bilanci banky
  - zajištění požadované výše povinných minimálních rezerv
  - zajištění likvidity banky
- existují ale i dlouhodobé nedepozitní závazky

MĚJTE SE HEZKY

